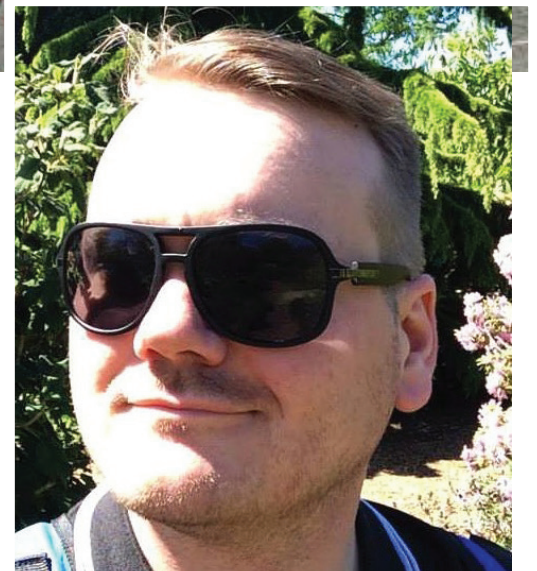

SAMKYNT HJÚNALAG

HETTA HEVUR VERIÐ ØGILIGA HART

Tað er hart at hoyra løgtingslimir umrøða okkum sum um vit ikki vóru menniskju, sigur Eiler Fagraklett, samkyndur føroyingur. Men dagurin í gjár var ein góður dagur, leggur hann afturat

Áki Bertholdsen

– Tað var ein góður dagur í gjár!

Tað staðfestir Eiler Fagraklett, samkyndur føroyingur og virkin limur í LGBT.

Hann er ein av teimum, sum hava gingið undan at útvega samkyndum føroyingum somu rættindum at ganga saman í hjúnalag sum hinskyndir føroyingar hava.

Og í gjár hendi tað, at Føroya Løgting samtykti endaliga at samkynd kunnu sleppa at giftast borgarliga í Føroyum og sostatt fáa tey somu rættindi at giftast sum hinskynd.

Eiler Fagraklett ásannar, at hetta var ein stórir dagur, tí nú er eitt áralangt stríð hjá samkyndum føroyingum fyri sjáldsøgðum rættindum, komið at enda.

Og nú málið er endaliga samtykt, er bara nakað av umsitingarligum pappírsarbeiði eftir, so kunnu samkynd í Føroyum giftast borgarliga.

Gongur tað heilt skjótt, kann tað verða longu í summar. Men hetta er nettupp tíðin tá ið summarfrítíðin leggur nógv arbeiðspláss meiri ella minni lamin, so tað er meiri sannlíkt, at tað verður seinni, kanska 1. september.

Eitt langt og hart stríð

Eiler Fagraklett ásannar, at hetta hevur verið eitt langt

stríð at vera komin hertil, at samkynd nú fáa rættindini at ganga saman í hjúnalag.

– Øll hesi árin hava vilt liva í skugganum, og at liva í samfelagsins skugga í so nógv ár, er ómetaliga leingi.

– Í Føroyum er hetta eitt stríð, ið byrjaði so smátt fyrst í nítíárunum, tá ið Bogi Davidsen, samkyndur føroyingur í Danmark, reisti kjakið um at seta lóg um skrásett parlag í gildi í Føroyum.

– Tað kjakið var uppi av og á til 2006, tá ið meirilutin í Løgtinginum samtykti at broyta tiltiknu grein 266 b í revsilógini, so at tað varð bannað at gera seg inn á fólk fyri teirra kynsliga samleika.

Tað var ein varði í søguni hjá samkyndum føroyingum og tað kyndi av álvara upp undir aftur kjakið hjá samkyndum í Føroyum.

Eiler Fagraklettur sigur, at ein annar marknaðsteinur var 1. juni í 2011, tá ið LGBT í Føroyum varð stovnað at stríðast fyri rættindunum hjá samkyndum, tvíkyndum og eindarkyndum, ella transpersónum.

Tá varð miðvíst farið undir stríðið fyri javnbjóðis rættindum hjá samkyndum.

Ein góður dagur

LGBT gjørdi rættiliga skjótt greitt, at endamálið er ikki at loyva samkyndum at ganga saman í skrásettum parlagi,

tí tíðin var líkasum farin frá tí. Tvørtur ímóti er endamálið at samkynd skulu fáa akkurat somu borgarlig rættindi sum øll onnur at ganga saman í hjúnalag.

Sostatt fyllir LGBT seks ár í dag, 1. juni, sjálvan føðingardagin hjá Rólanti Samuelson, sum var ein tann fyrsti føroyingur, ið alment viðurkendi at hann var samkyndur, og var ein undangongumaður hjá samkyndum í Føroyum.

– Hetta varð ein góður dagur og ein góð føðingardagsgáva, staðfestir Eiler Fagraklett.

Og tað hevur verið drúgt, tí uppskotið er felt einaferð, men í fjørð varð tað samtykt. Og í gjár varð so samtykt at broyta stykki tvey í grein 14 í hjúnabandslógini, so at samkynd ikki kunnu fáa hjúnabandið signað í kirkjuni.

Hvørja ferð hava málini verið til umrøðu í Løgtinginum tríggar ferðir.

– So tá ið vit sótu í Løgtinginum í gjár og lýddu á orðaskiftið, var tað sostatt niggjundi ferð, at vit sótu og hoyrdu, hvussu vit verða umrødd á sjálvum løgtingsins røðarapalli, sigur Eiler Fagraklett.

Sárt at hoyra

Og Eiler Fagraklett viðgongur, at tað er sárt at hoyra, hvussu samkynd verða um-

rødd av landsins kosnu løgtingsumboðum.

– Húðin harðnar við tíðina, men tað hevur verið ómetaliga hart at hoyra eitt orðaskifti, har summi tingfólk als ikki hugsa um, at tað eru livandi menniskju, tey umrøða.

– Hóast vit sita á áhoyraraplássinum í Løgtinginum, og tey hyggja okkum í eyguni, verða verða vit umrødd sum vóru vit als ikki menniskju við somu kenslum, sum onnur menniskju, og við avvarðandi sum eru góð við okkum. Tað níður og tað er undrunarverd, at løgtingsfólk kunnu vera so kensluleys, sigur Eiler Fagraklett.

– Tað er sárt at hoyra løgtingsfólk umrøða djórasex í sama andadrátti sum tey umrøða samkynd, leggur hann afturat.

Hann vísir á, at hetta eru mál, sum eru ógvuliga persónlig, tí hetta nemur við innasta privatlívið hjá fólk.

Eiler Fagraklett vísir eisini á, at grundin til, at stríðið hevur borið á mál, er, at tað hava verið nakrir politikarar, og onnur fólk, ið hava staðið sum drangur í brimi, og ikki hava verið til at vika. Samstundis heldur hann eisini, at tíðin hevur arbeitt við teimum.

Hann sigur eisini, at LGBT hevur eisini havt ein greiðan arbeidssætning, og tað er

Tað níður og tað er undrunarverd, at løgtingsfólk kunnu vera so kensluleys

altíð at vera siðilig og aldrin at blanda átrúnað upp í hetta kjakið.

– Vit síggja onki endamál ið at royna at fáa trúgvandi fólk við eini ávísari áskoðan, at taka undir við okkara rættindi. Heldur hava vit lagt kreftirnar í at tosa til vit og skil hjá fólk, sigur Eiler Fagraklett.

Flyta heim aftur

Tað er ikki ókent, at samkyndir føroyingar eru fluttir uttanlands og hava livað í útlegd, tí teir halda ikki, at rúm hevur verið fyri teimum í Føroyum.

– Og tað er ein hørð lagna at hava kensluna av, at tað ikki er pláss fyri teir í tínum egna landi. Og vit hava eisini dømi um, at trýsti á samkynd hevur verið so stórt, at tey hava ikki sæð sær annan útveg enn at beina fyri sær. Og so eru tað onnur, ið fola seg kroyst til at liva saman í einum ólukkuligum hjúnalagi, sum tey ikki hoyra heima í.

– Men hesi seinastu árin er tað týðiligt, at føroyska samfelagið er vordíð rúmligari og at vend er komin í.

Samkyndir føroyingar eru farnir at flyta heimaftur og tað er ein av orsökunum til, at vit nú eru yvir 50.000 fólk í Føroyum.

Eiler Fagraklett vísir eisini á, at tá ið Exit Føroyar kanningin varð gjørd, vóru tað mong sum søgdu, at ein forðing fyri at tey fluttu aftur til Føroya, var nettupp, at samfelagið var so trongskygd.

– Men tað er broytt, samfelagið er rúmligari og tað fær fólk at flyta heimaftur, sigur hann.

Sjálvur hevur Eiler Fagraklett ikki tikið stóðu til, nær hann sjálvur fer at gera brúk av hesum nýggju, borgarligu rættindunum, hann hevur fingið, tí tað liggur í tí óvissa.

Nú Føroyar hava samtykt, at samkynd kunnu giftast, eru tað bara Norðurland og Vatíkanið í Vesturevropa, har samkynd hjúnlag ikki er loyvt.